

Poetici ale ospitalității. Vol II

09.09 - 20.10.2023

Artiști și artiste: Carlos Amoraes, Ovidiu Anton, Valentina Avanzini, Matei Bejenaru, Orit Ishay, Zhanna Kadyrova, Renata Poljak

Curatoare: Cristina Stoenescu, Anastasia Palii

Explorând teme precum spații ale memoriei în migrații cauzate de război sau de condiții socio-economice precare, expoziția de grup ce se deschide la galeria Anca Poterașu în data de 9 septembrie 2023, începând cu ora 18:00 prezintă lucrările lui Carlos Amoraes, Ovidiu Anton, Valentina Avanzini, Matei Bejenaru, Orit Ishay, Zhanna Kadyrova, Renata Poljak. Expoziția aduce în centrul atenției un ocean de experiențe ce ne leagă peste geografii ale alienării și ale violenței, în momente de pace sau de război, care lasă urme peste granițe imaginare și dincolo de limite ale empatiei.

Suntem încântați să deschidem seara vernisajului alături de Dana Diminescu, cercetătoare în domeniul sociologiei pe probleme de migrație la prestigioasa instituție Télécom Paris din cadrul Institutului Politehnic din Paris. Acceptând invitația noastră la o discuție ce va începe la ora 18.00 în data vernisajului de pe 9 septembrie, Dana Diminescu va aborda subiectul teoriei sale asupra *migrantului conectat* în relație cu experiența sa în abordări interdisciplinare, de la practica cercetării sociologice la practica artistică. Unul dintre cele mai recente proiecte ale sale include contribuția sa de cercetare și de creație artistică la re-deschiderea colecției permanente în luna iunie a acestui an a Muzeului Național de Istorie al Imigrației din Paris precum și în cadrul programului artistic al Gaîté Lyrique, abordând teme ale ospitalității în contextul migrației.

Având ca punct de plecare conceptul de ospitalitate în accepția lui Derrida, expoziția *Poeticile Ospitalității* reflectă ambiguitățile și contradicțiile inerente ale acestui termen, care se află într-o proximitate semantică cu cel de putere prin influența exercitată asupra celuilalt, migrantul/străinul, și care implică o dimensiune etică și politică.

Conexiunile dintre lucrările artistice pun accentul atât pe pierdere, cât și pe violența implicită și explicită a oricărui eveniment ce forțează migrația, fie aceasta de natură economică, politică sau socială. Imagini și povești individuale ale permutărilor geopolitice sau de natură economică impun noi realități resimțite atât peste granițe, cât și în trecutul-acasă, din perspective temporale individuale, dar reunite într-un cor de experiențe resimțite la nivel generațional, așa cum subliniază căutările Valentinei Avanzini centrate pe cântecele de leagăn ale femeilor plecate în Italia sau filmul „De departe” al lui Matei Bejenaru, în directă legătură cu migrația economică din contextul românesc, cu accent pe munca domestică departe de propriile familii.

Lărgind aria de dialog, privind la scară globală fenomenul de dislocare al unor comunități, sculpturile și colajele realizate în lemn ale artistului Ovidiu Anton marchează permanența valurilor de migrație și inadaptarea constructelor politice și sociale față de aceste schimbări aproape inevitabile. Artistul are o îndelungată practică ce abstractizează în sculpturile și colajele sale instrumente ale fricii, simboluri grafice ale opresiunii, ale granițelor și ale codurilor ce transformă linii trase în nisip în realitățile violente ale non-ospitalității. Stabilind prin lucrările sale un caracter imuabil al forței represive și al ostilității, Ovidiu Anton permite explorarea consecințelor alienante, cinice și absurde, precum și ale celor contrastante, ce conduc dimpotrivă, la o formă de speranță și reconciliere.

Parcurgând într-un sens expoziția de grup, privitorul poate observa cum lucrarea lui Carlos Amoraes marchează un punct terminus, o limită de neînțeles a negocierilor teritoriale și economice, dincolo de care viața umană nu pare să mai aibă o valoare. Explorând atrocitățile cauzate de război, romanul grafic intitulat „La Lengua de los Muertos” (2010) transpune imagini din realități înregistrate în Mexic într-un format circulat parcă într-o altă dimensiune, unde am putea înțelege limba celor de dincolo, ale căror cuvinte apar scrise printr-un alfabet special creat de artist. Intraductibil și incomprehensibil, istoriile și vocile celor ce nu mai sunt, nu mai spun decât povestea a ceea ce a fost înregistrat, grafic și tăcut. Este cu atât mai marcantă în acest dialog prezența proiectului de cercetare și de înregistrare audio realizat de Valentina Avanzini, intitulat „Limba maternă”. În spațiul deschis al expoziției, Avanzini prezintă un cântec de leagăn interpretat de Paraschiva Cioban care și-a dat permisiunea sa de expunere în acest context - Paraschiva trăiește și lucrează în Italia din 2005, având grijă de persoane bolnave și de copii, asemenea unor mii de femei și bărbați care caută să ofere un viitor mai bun propriilor familii rămase în urmă. Cuvintele înscrise în lucrarea de neon a artistei Renata Poljak, planează în spațiul locuit de cântecele de leagăn, inducând un sentiment de neliniște pentru privitor, redând enumerația *more more more* [mai mult, mai mult, mai mult], creând atât asocieri pozitive, cât și negative, un prea-plin dintr-un ciclu al timpului individual, care are șansa arbitrară de a se desfășura într-un fel sau altul, de-a lungul unui areal temporal îndelungat, inter-generațional, traversat de evenimente istorice.

Într-un alt sens al traiectoriei expoziționale, privitorul este confruntat cu realitatea matematică a sistemului *lohn*, reprezentând în mod literal profitul obținut de companiile multinaționale care se folosesc de munca ieftină din România. Matei Bejenaru demonstrează cum muncitorii din România au fost plătiți cu o optime din salariul unui muncitor similar din orice țară europeană, în momentul realizării lucrării „Enlarged Clothes” (2005). Consecințele acestei realități sunt vizibile și în migrația muncii din ziua de azi în România, aproape 20 de ani mai târziu, și la 17 ani de la integrarea României în Uniunea Europeană. Grupul sculptural realizat din haine supradimensionate este confruntat într-un dialog cu seria de broderii „Anxietate” (2022) realizate de Zhanna Kadyrova. Artista prezintă broderii găsite, cu motive inofensive recognoscibile în arealul european, al unor cerbi și peisaje naturale, peste care artista ucraineană intervine cu țeserea unor cuvinte ce exprimă starea de alertă indusă de iminentele atacuri aeriene din Ucraina. O parte din aceeași serie este în prezent expusă și la Kiev, în

expoziția sa personală la Pinchukartcentre, intitulată „Traectorii zburătoare”. În spațiul galeriei, selecția accentuează elementul domestic, al unui „acasă” mereu sub amenințare, creând și o legătură ciclică cu fotografiile unor broderii pixelizate, prezentate de Orit Ishay în primul episod al expozițiilor din centrate pe conceptul de migrație și ospitalitate prezentate de Anca Poterașu în acest an. De altfel, pentru a marca această continuitate, artista Orit Ishay prezintă în *Poetici ale ospitalității. Vol II* lucrarea sa de film, „Chocolat”, într-un scenariu ce amestecă realitatea cu ficțiunea, raționalizări economice și politice, într-o perspectivă lucidă asupra intersecțiilor dintre rasism, colonialism și crime de război.

În același spațiu de proiecții, lucrările „Porvenir” (2020) și „Partenza” (2016) realizate de Renata Poljak oferă impresia unei prezențe misterioase, dar benevolente, ce oferă o privire intimă, o melancolie a despărțirii, în imagini ce pun accentul pe locuri ale memoriei, ce conectează frica cu speranța revenirii, efemerul cu siguranța a ceea ce poate fi păstrat.

Imagini ale unor deșărădăcinări și dislocări, deopotrivă identitare și teritoriale, sunt metaforizate în spații nomade, spații lipsite de adăpost, spații tranzitorii sau utopice, întrețesute pe o hartă comună.

Poetici ale Ospitalității, Vol II este un proiect co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național. Mulțumiri Fundației Artis pentru sprijinul oferit pentru participarea artistei Orit Ishay în seria de expoziții „Poetici ale ospitalității”.

Proiectul nu reprezintă în mod necesar poziția AFCN. AFCN nu este responsabil de conținutul proiectului sau modul în care rezultatele proiectului pot fi folosite. Acestea sunt în întregime responsabilitatea beneficiarului finanțării.

Parteneri: Institutul Cultural Italian, Revista Arta.